

Ján Adamus

Na počiatku bolo Slovo...

Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo. V ňom bol život a život bol svetlom ľudí. A svetlo vo tmách svieti, a tmy ho neprijali. Bol človek, ktorého poslal Boh, volal sa Ján. Prišiel ako svedok vydať svedectvo o svetle, aby skrze neho všetci uverili. On sám nebol svetlo, prišiel iba vydať svedectvo o svetle. Právě svetlo, ktoré osvecuje každého človeka, prišlo na svet. Bol na svete a svet povstal skrze neho, a svet ho nepoznal. Prišiel do svojho vlastného, a vlastní ho neprijali. Ale tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno, čo sa nenarodili ani z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha. A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami. A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodný Syn, plný milosti a pravdy. Ján o ňom vydal svedectvo a volal: „Toto je ten, o ktorom som hovoril: Ten, čo príde po mne, je predo mnou, lebo bol prv ako ja.“ Z jeho plnosti sme my všetci dostali milosť za milosťou. Lebo ak zákon bol daný skrze Mojžiša, milosť a pravda prišli skrze Ježiša Krista. Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otca, ten o ňom priniesol zvesť.

(Jn 1, 1-8)

Pre mnohých ľudí sa Vianoce už skončili a vydýchli si, že konečne prestal zhone a nervozita. Niektorí sa nestihli pre množstvo povinností ani zastaviť a pouvažovať nad významom Vianoc.

Je veľmi zaujímavé, že Cirkev nám už po tretíkrát počas týchto vianočných dní predkladá slová svätého Jána: Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Prišiel do svojho vlastného, a vlastní ho neprijali.

Koho Ján myslí pod pojmom Slovo? Myslí Ježiša Krista, Božieho Syna. Kristus je historická osoba, ktorá v plnosti čias prišla na tento svet.

Nechajme hovoriť históriu: Najväčší starozidovský dejepisec, Jozef Flavius, v diele Židovské starožidovské v 18. hlavě píše: V tom čase žil Ježiš, človek múdry, ak ho možno vôbec nazvať človekom. Bol totiž divotvorcom a učiteľom ľudí. Strhol za sebou mnoho Židov a Grékov. Naši poprední ľudia ho obžalovali u Piláta, ktorý ho dal ukrižovať. Ale, tí, čo ho od počiatku milovali, zostali mu verní. Na tretí deň sa im ukázal živý. A ešte podnes jestvuje spoločenstvo kresťanov, ktorí sa tak volajú podľa mena.

Prokonzul v Bitínii, Plínius Mladší, ktorý vládol v rokoch 111 – 112, písal

cisárovi Trajánovi v 96. liste a žiadal úpravy, ako postupovať proti kresťanom, ktorí sa zhromažďujú v stanovených dňoch na svitaní za jediným účelom, a to spievať svoje chvály Kristovi, ktorého pokladajú za Boha.

Tacitus, zarytý nepriateľ kresťanov, ktorý žil v rokoch 55 – 120, tvrdí v Análoch (15, 44), že Nero, aby odstránil podozrenie, že dal zapáliť Rím, obvinil náboženskú sektu, ktorej prívrženci sa volajú kresťania. A dodáva: Zakladateľ tejto sekty, Kristus, bol za čias Tibéria odsúdený na smrť rímskym prokurátorom Pontským Pilátom.

Rímsky historik Svetonius, ktorý žil v rokoch 75 – 160 v zbierke kníh o cisároch píše: za Neróna boli kresťania mučení a cisár Claudius vyhнал z Ríma Židov, ktorí z popudu akéhosi Krista, robili vzbury.

Svätý Justín, ktorý zomrel roku 165, v knihe Apológia píše, že pred 150 rokmi sa v jaskyni pri Betleheme narodil Ježiš Kristus a na vlastné oči videl ľudy, ktoré zhotovil Ježiš ako tesár v Nazarete.

Kresťanský spisovateľ Origenes v diele Contra Celsum (1, 51) v 3. storočí píše, že v Betleheme ukazujú jaskyňu, v ktorej sa narodil Ježiš.

Ako vidíme, Ježiš urobil doslova diery do sveta. Jedni o ňom tvrdili, že je Boh, iní, že je čarodejník, ba evanjelia nám hovoria, že našli sa aj takí, ktorí ho považovali za pomäteného. A tu sa jasne prejavujú slová dnešného evanjelia: Prišiel do svojho vlastného, a vlastní ho neprijali.

Ako ja chápem Krista? Ako Boha alebo ako človeka, ktorý je na príťaž svojimi príkazaniami?

Do domova sociálnych služieb prišiel asi 30-ročný muž, ktorý bol invalid. Žil tu medzi starými ľuďmi, ktorým však vždy bol ochotný sa milo prihovoriť, a ak to vládol, aj im pomôcť. Preto si ho veľmi obľúbili. Blížili sa Vianoce a všetci sa vypytovali, či pôjde domov. Prekvapil ich, keď povedal, že nie. Potom povedal aj čosi o sebe: Rodičia mi už zomreli, rodičovský dom zaujal môj jediný brat, ktorý ma vyplatil z dedičstva. Aj som ho chcel navštíviť, ale zamkol predom mnou dvere a cez ne kričal: Čo tu ešte chceš, veď my sme už dohovorení!

Invalidovi z dnešného príbehu sa podobá aj Ježiš. Aj on čaká, aby sme ho prijali do svojich srdc, a zároveň čaká, ako sa o ňom vyjadríme. Za koho ho vlastne pokladáme? Peter odpovedal jasne: Ty si Mesiáš, Syn živého Boha. Môžem to o Kristovi s čistým svedomím, povedať aj ja? Vidieť na mojom správaní a vôbec na celom mojom živote, že ho uznávam za Božieho Syna?

História o Ježišovi nemlčí. Vydáva svedectvo o jeho jestvovaní a činoch. Prišiel medzi svojich, ale mnohí ho neprijali. A čo ja? Prijmem ho?

Keď hovoril si vo videní svätom, pobožným svojim tak si zvestoval:

—Ja pomohol som hrdinovi, ja vybral som ho z ľudu, povýšil. Našiel som sluhu svojho Dávida a pomazal ho svätým olejom.

A moja ruka stále bude pri ňom a podoprie ho moje rameno.

Neprekvapí ho nepriateľ,

ničomník nad ním nezvítazí;

rozmetám pred ním

jeho odporcov,

nenávisníkov pokorím.

Moja vernosť a priazeň

budú s ním

a v mojom mene bude jeho moc.

A ruku na more mu položím

a na veľriecky jeho pravicu.

A bude volať na mňa: Otče môj,

môj Boh a skala mojej spásy!

Spravím ho v rode prvorodeným,

nad kráľov zeme

kráľom najvyšším.

Na veky zadržím mu priazeň,

moja zmluva mu verná ostane.

Potomstvo jeho

navždy zachovám,

do konca nebies

pretrvá jeho trón.

Ak deti jeho porušia môj zákon

a v mojom práve chodiť nebudú,

ak spravodlivosť svoju zneuctia

a nedodržia moje príkazy,

ja prútom navštívim ich hriech,

ich previnenie ranami,

no svoju priazeň

od nich neodvrátim

a svoju vernosť nezruším

a nepoškvrním zmluvu svoju

a nezmením,

čo vyšlo z mojich úst.

Rozprávali sa traja chlapi o svojich svokrách. „Moja toľko rozpráva, že som si musel dať predpísať antidepresíva,“ hovoril prvý. Druhý nato: „Moja toľko rozpráva, že som sa dostal na psychiatriu.“ Tretí: „Chlapi, to nič nie je. Ja som bol so svokrou na dovolenke a po návrate mala opálený jazyk!“

Komunikácia je dnes veľký problém: medzi manželmi, deťmi a rodičmi, seniormi a mladšími. Na rozdiel od rád psychológov nám Cirkev na Vianoce ponúka Boží model komunikácie, ktorý sa udial prostredníctvom vtelenia Ježiša Krista. Ježiš nekomunikoval iba s ľuďmi alebo k ľuďom, on komunikoval sám seba. Keď sa rozprávame s niekým, odovzdávame informácie, názory, presvedčenia, postoje, ale vnútro je bezpečne skryté. Ale keď komunikujeme seba, otvárame svoje vnútro a riskujeme nepochopenie. No až vtedy sa dá hovoriť o láske. Iba tento typ komunikácie prehľbuje vzťahy.

Prečo je na Vianoce dôležité hovoriť o komunikácii? Lebo všetci chceme, aby sa vzťahy utužovali. Nikto nechce, aby sa rozpadávali. Lenže hoci máme spoločnú domácnosť, ale nepovieme, čo vo vnútri cítime, môžeme si byť cudzí. Mnohokrát sa dospievajúce deti zatvárajú pred rodičmi a začína problém v komunikácii. Nie preto, žeby sa nerozprávali, ale preto, že nepovedia, čo je v ich vnútri. To isté je v škole medzi učiteľmi a žiakmi i v zamestnaní medzi spolupracovníkmi. Skutočná komunikácia nastáva až tam, kde sa druhým otvárame, povieme, čo sa v nás odohráva, čo prežívame, cítime. Samozrejme, že sa tým stávame zraniteľnými.

Na Vianoce si uvedomujeme, že Boh sa stal zraniteľným - skrze komunikáciu vtelením; ale on vedel, že zisk z tohto kroku je väčší ako risk, ktorý podstúpil. Toto potrebujeme uveriť: zisk, ktorý podstúpime v otvorení sa druhým, je väčší ako risk zo sklamaní. Vtedy pochopíme pravú podstatu Vianoc: Božiu komunikáciu nadčasovej lásky a múdrosti.

ANTON FABIAN

Požehnanie domov na sviatok Zjavenia Pána:

V utorok 6.1. popoludní budem požehnávať domy. Zaujímavci, prosím, zapíšte sa v sákristii kostola.

Zo srdca chcem poďakovať manželom Blahovým za dlhoročnú službu pri vydávaní týždenníka Vištucké listy. Vďaka ich vytrvanej a trpezlivej práci Vištucké listy už vychádzajú 15 rok a informujú nás o bohoslužbách a prinášajú aj podnetné články.

Nech im to Pán odmení svojim požehnaním.

Ján Záhradník, duchovný otec farnosti

Môj spravodlivý služobník svojou vedomosťou ospravedlní mnohých a on ponese ich hriechy. Preto mu dám za údel mnohých a početných dostane za korisť, lebo vylial svoju dušu na smrť a pripočítali ho k hriešnikom. On však niesol hriechy mnohých a prihovárал sa za zločincov (Iz 53, 11-12).

Žiaden z mojich pacientov ešte nedostal Nobelovu cenu, napriek tomu mnohí z nich urobili v živote väčší objav než mnohí jej laureáti. Pochopili tajomstvo výkupného utrpenia.

Pane,

spravodlivý služobník, ty, o ktorom tu hovorí Boh ústami Izaiáša. Prijmi moju vďaku za obeť, ktorú si prijal za moje hriechy. Prosím, daj mi silu prijať každé nepohodlie, každú bolesť, každú urážku ako vzácnu príležitosť a nedopusť, aby som ju premárnila. Nauč ma bezodkladne a s radosťou klásť tieto cenné valuty na obetný stôl s dôverou, že ich prijmeš ako náhradu za moje hriechy i za hriechy ostatných. Prosím ťa aj za všetkých chorých. Daj im pochopiť tajomstvo zástupného utrpenia, nech sa necítia bezmocní a na ťarchu, nech sú si vedomí svojej veľkej príležitosti, ktorú s tvojou pomocou zúročia.

Marie Svatošová „Tykadlom Viery“

Sväté omše vo Vianočnom období - (B)

5.I. pondelok - Sv.omša zo Slávnosti Zjavenia Pána

17:00 Zať Viliama a Annu Srnákových a celú rodinu

6.I. utorok Zjavenie Pána – Slávnosť – prikázaný sviatok

08:00 Zať Danielu Molnárovú

Lektori: Setnická G., Pešková E.

10:00 Poďakovanie Pánu Bohu za 80 rokov života

Lektori: Polakovičová Z., Polakovič P

7.I. streda

17:00 Zať Rozáliu Ochabovú (1. výročie smrti)

8.I. štvrtok

17.00 Za farníkov

9.I. piatok

17:00 Zať kňaza ThDr. Alexeja Izakoviča

10.I. sobota

08:00 Na úmysel otca arcibiskupa

Upratovanie kostola č.d. 421 - 456

11.I. KRST KRISTA PÁNA - (B)

08:00 Za pokoj vo svete

Lektori: Vráblová M., Macáková E.

10:00 Za farníkov

Lektori: Kordošová A., Polanská Z.

14:00 Posvätný ruženec, litánie

Liturgický kalendár

5.I. pondelok	Sv. Telesfor, pápež, mučeník
6.I. utorok	Zjavenie Pána – slávnosť – prikázaný sviatok
7.I. streda	Sv. Rajmond z Peňaforu, kňaz
8.I. štvrtok	Sv. Severín, kňaz a mních
9.I. piatok	Sv. Marcelín, biskup
10.I. sobota	Sv. Agatón, pápež

Ako má osamelá matka vychovávať syna?

Ako môže osamotená matka dobre vychovávať dieťa? Má vôbec šancu? Ak sama vychováva syna, kto môže byť pre neho vzorom muža?

Je to ťažká situácia, ale nie beznádejná. Veľa záleží od postoja, aký matka zaujme voči dieťaťu. Okrem toho, to, ako dieťa prežíva otcovu neprítomnosť, veľmi závisí od toho, čo ju spôsobilo. Ak neprítomnosť je následkom smrti - hoci je to situácia veľmi bolestná -, dieťa sa s ňou zmieri oveľa ľahšie. Zakusuje vtedy od skorého veku istú drámu ľudského osudu, čo - pri správnom postoji matky - má často za následok značné urýchlenie jeho duchovného a emocionálneho dozrievania. Ľahko je možné vysvetliť neprítomnosť otca a prejavíť spolupútenie. Okrem toho môže nadviazať s otcom duchovný kontakt tým, že sa bude za neho modliť alebo navštevovať jeho hrob. Dobré matkine spomienky na otca tu zohrávajú veľmi dôležitú úlohu. Deti pomerne ľahko integrujú bolesť spojenú s neprítomnosťou rodiča.

Situácia je oveľa ťažšia, ak je neprítomnosť otca spôsobená zavrnutím rodiny a v tom aj dieťaťa. Dieťa vníma - a správne - taký postoj otca ako útek alebo dokonca zradu. Rodičia, ktorí sa chcú rozísť, musia veľmi horlivo pracovať na tom, aby sa bolesť dieťaťa spôsobená ich oddelením či rozvodom minimalizovala. Ak je to len trochu možné, otec, ktorý opustil rodinu, by mal udržiavať stály kontakt s deťmi, aj keď to vyžaduje od neho veľkú námahu a odriekanie. Matka by mala takýto kontakt deťom nielen uľahčovať, ale ich k nemu povzbudzovať. Je totiž veľmi dôležitý pre ich vývin. Otec môže veľa urobiť pre deti, keď ich vezme k sebe na víkend alebo na prázdniny.

Situácia je ešte ťažšia, keď sa otec nechce kontaktovať s vlastnými deťmi alebo je pre ne úplne neznámy. Je to pre deti veľmi zraňujúce. Neprítomnosť otca môže dieťaťu veľmi sťažovať emocionálny rozvoj. V takejto situácii sa matka musí prejavíť ako veľmi múdra a silná žena, musí vziať na seba dvojitú úlohu: otca i matky, spájať materinskú láskavosť a teplo s otcovskou rozhodnosťou a schopnosťou zabezpečiť pocit istoty. Nezriedka to tak aj je. Úloha matky vtedy nie je ľahká, ale je možné ju plniť. Bolesť zapríčinená ťažkou životnou situáciou spôsobuje, že mnoho žien začína brať život veľmi zodpovedne a veľmi dobre plní túto ťažkú úlohu.

Doplnenie otcovej neprítomnosti sa môže kompenzovať vzťahom dieťaťa s inými mužmi, napríklad dedkom, ujom, vychovávateľom, duchovným pastierom. V týchto kontaktoch má chlapec možnosť nachádzať vzor pre svoju mužskú identitu. Potreba takéhoto vzoru je vtedy aspoň čiastočne uspokojená. Mužský vzor je však dôležitý aj pre dievčatá vychovávané osamotenou matkou. Keďže sú zbavené akýchkoľvek emocionálnych pút s mužmi, môže v nich narastať strach pred nimi. V opisovanej situácii významnú úlohu zohrávajú aj vzťahy dieťaťa s vrstovníkmi.

Matka sa musí rozprávať s dieťaťom o neprítomnosti otca, primerane k vývinovému obdobiu dieťaťa a jeho citlivosti. Ak je táto neprítomnosť následkom jej vlastných chýb, musí sa - najmä v období dospievania dieťaťa - k nim diskrétno priznať a nejakým spôsobom vyjadriť ľútosť.

Takýmto úprimným a pokorným gestom matka nielenže nič nestratí v očiach dieťaťa, ale priam opačne - posilní svoju autoritu. Bude to pre dieťa svedectvom jej životnej múdrosti a zodpovednosti: „Keby som si vtedy uvedomila, aké to bude pre teba teraz bolestné, určite by som bola múdrejšia.“ Toto gesto však nemôže byť formou ponížovania sa pred dieťaťom, ale vyjadrením úprimnej ľútosť. Iba vtedy bude pravým svedectvom.

Takéto rozhovory matky s dieťaťom však musia byť vopred vhodným spôsobom premyslené a premodené. Matka môže diskrétno spomenúť určité otcove chyby, ale nikdy

nesmie stavať dieťa proti nemu. Nesmie rozprávať dieťaťu ani o svojom hneve voči mužovi, ktorý odišiel. Bolo by nevhodné, keby dieťa vyrastalo v atmosfére obviňovania, hnevu a rozhorčenia voči otcovi, ktorého nevidí a ktorý sa žiadnym spôsobom nemôže brániť.

Téma neprítomnosti otca sa musí stať predmetom úprimného a otvoreného rozhovoru najmä v období dospievania, keď mladí hľadajú svoju identitu. A hoci neprítomnosť otca býva najmä chlapcom značnou prekážkou pri hľadaní svojej mužskej identity, predsa tento nedostatok možno prekonať uvedomelým a zodpovedným angažovaním sa vo svojom vlastnom duchovnom a emocionálnom rozvoji. Cirkev, úrady, najbližšia rodina i susedia sú povinní osamoteným matkám pomáhať.

Na tomto mieste treba spomenúť ešte jeden aspekt tohto problému. Tieto bolestné situácie musia byť výstrahou pre mladých ľudí, ktorí si neraz neuvedomujú, ako ľahko dochádza k takýmto situáciám, ak chýba zodpovednosť vo vzťahu chlapec - dievča, snúbenec - snúbenica, muž - žena. Keďže ženy najčastejšie nesú celé bremeno osamotej výchovy dieťaťa, práve ony majú osobitným spôsobom vyžadovať zodpovednosť od mužov, s ktorými vstupujú do vzťahu.

Jozef Augustín, SJ „O láske, manželstve a rodine“

VYCHOVÁVAŤ SI SRDCE

Ktorýsi spisovateľ tvrdí, že pozná iba dva národy: národ dobrých ľudí a národ zlých ľudí. K akému národu patríme? K akému chceme patriť? O mnohom nemôžeme rozhodovať. Či sa staneme dobrými alebo zlými, o tom rozhodovať môžeme a máme. Boh chce, aby sme si osvojili kultúru dobrých ľudí, evanjelióvu kultúru pravdy a lásky.

Je smutné, ak sa dnes viac šíri „kultúra“ vulgárnosti a sebeckta ako kultúra pravdy a lásky. Ak chceme uzdraviť mravnú a kultúrnu krízu nášho národa, potrebujeme sa stávať ľuďmi Kristovho evanjelia. Ono tvorí kultúru, ktorá zodpovedá najhlbším túžbam i potrebám ľudského srdca a dáva záruku, že človek bude dobrým človekom. Evanjelium sme dostali ako vzácny dar, má sa dostať k srdcu každého. Darom je aj Srdce Sedembolestnej Matky. Tieto dary nás učia nežiť iba pre seba, stať sa darom pre druhých, nevzdať sa lásky, aj keď to bolí.

Nový rok nás volá vychovávať si srdce, ktoré Boh stvoril z lásky a pre lásku. Patríme ku generácii, ktorej srdce vychovávali pravdou a múdrosťou Ježišovho evanjelia. A chceme s radosťou a vďačne vyznať, že som hrdý na kultúru srdca, ktorej ma naučili. Evanjelium nesklame. Ostáva aktuálne a dôležité aj dnes, keď mnohí prestávajú byť dobrými ľuďmi. Platia slová profesora, ktorý povedal študentovi:

Milý priateľu, pamätajte, že nie každý môže ukončiť vysokú školu. Jedno však môže dosiahnuť každý. Každý človek môže mať dobré, milujúce srdce. A to je v živote najdôležitejšie.

Nuž, aké srdce nachádza v nás Boh? Chceme si ho vychovávať pri Ježišovom Srdci a Srdci našej Sedembolestnej Matky? Chceme sa stávať národom dobrých ľudí?

To dlhujeme sebe i svetu. Naše víťazstvo je byť národom dobrých ľudí.

Ján Pavol II. nám pri poslednej návšteve kládol na srdce: *S pocitmi najhlbšej lásky pozdravujem teba, milovaný slovenský národ. Vzdávam vďaky Bohu za teba, že si si dokázal aj v ťažkých chvíľach zachovať vernosť Kristovi a jeho Cirkvi. Povzbudzujem Ťa: nikdy sa nehanbi za evanjelium! Chráň si ho vo svojom srdci ako najcennejší poklad, z ktorého môžeš čerpať svetlo a silu do každodenného života.*

Dobrý Bože, utváraj z nás dobrých ľudí. Sedembolestná Matka, pros za nás!

Jozef Šuppa SJ „SÝTIŤ SRDCE DUCHA“

Príbeh na uzdravenie duše

Nálepky

Nálepky každého druhu. Žijeme podľa nálepiek. Pripevnených na nohaviciach, na košeliach, na topánkach aj na čele.

Priliepame si nálepky. Pozeráme na svet, akoby bol divadlom, a každému určujeme, akú rolu má hrať:

Ten je pekný, tá je hlúpa, ten je zlý a ten je zradca...

A o tom, či niekto bude robiť kata, alebo obeť, najčastejšie rozhoduje farba kravaty.

Ježiš povedal: „Nesúďte, aby ste neboli súdení. Lebo ako budete súdiť vy, tak budú súdiť aj vás, a akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám. Prečo vidíš smietku v oku svojho brata, a vo vlastnom oku brvno nezbadáš?“

(Mt 7,1-3)

Bruno Ferrero „Vôňa ruže“

Desatoro

Príchod Desatora

Desatoro oznámil vodca Izraelitov Mojžiš ľudu ako slovo Božie, keď zostúpil z hory Sinaj. Desatoro je posvätením prirodzeného mravného zákona. Začína sa vo vlastnom Božom mene a priam slávnostne vetou, ktorou Boh akoby predstavuje sám seba ako záväzne hovoriaci, záväzne garantujúci predložené a pritom ako dobrotivý osloboditeľ ľudu. Priamo oslovuje človeka: „Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva“ (Dt 5, 6).

V tomto rozdiely medzi zjavenou Božou prítomnosťou v prvých troch príkazoch Desatora a nemenovanou Božou prítomnosťou v nasledujúcich príkazoch sa ukazuje váha ľudského svedomia. Človek nepotrebuje osobitné Božie zjavenie, aby rozumel slovu „Nezabiješ!“ Stačí mu, keď počúva svoje svedomie a keď sa podľa neho rozhoduje. Od človeka závisí, či svoje svedomie počúva, alebo ho umlčuje. Svätý Pavol neskôr napísal, že pohania „sami sebe sú zákonom“. A dodal: „Majú požiadavky zákona vpísané vo svojich srdciach, čo im dosvedčuje... ich svedomie...“ (Rim 2, 14-15).

Pravda, ten, kto pozná Zjavenie, vie omnoho viac. Kto počul Boží hlas: „Ja som Pán, tvoj Boh!“ - ten neprestáva počuť Boží hlas ani v ďalších príkazoch Desatora, keď ich zachytáva vo svojom svedomí. Tento hlas prechádza cez jeho svedomie, a tým si človek uvedomuje, že je človek a že je oddaný príkazom v mene toho, že je človek, a v slobodnom rozhodnutí človeka. Ak pozná Zjavenie, vie však, že hlas jeho svedomia je hlasom Božím. Vo chvíli, keď si to uvedomuje, hlas svedomia nadobúda iný zvuk. Nie je v ňom dôraz na rozkaze, lež zaznieva z neho známy hlas Boží, pravdivý a starostlivý, ktorý sprítomňuje Božiu dobrotivosť a je otcovskou výzvou synovi a dcére. V tomto duchu veriaci človek môže chápať všetky slová Desatora ako slovo hlavného príkazu, ktorý vyjadruje všetko: „Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! A ty budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou.“ (Dt 6, 4) Božie úpravy, dané s láskou, treba potom s láskou zachovávať...

Ľud Izraela prijímal Desatoro tak vážne, ako mu bolo oznámené a darované. O vážnosti tohto darovania nám hovorí samo Písmo. V Knihe Deuteronomium... čítame, čo povedal vodca Izraela po predložení Dekalógu. Mojžiš prehovoril ľudu: „Hľa, dnes som predložil pred teba život i

šťastie a smrť i nešťastie“ (Dt 30, 15). Vo Svätom písme sa teda hovorí: Ak chceš, môžeš a máš plniť prikázania: je v tvojej moci zostať verným. Boh položil pred teba oheň a vodu, siahni rukou po tom, čo chceš. Pred človekom je život a smrť, dostane to, čo si vyvolá. Kardinál Joseph Ratzinger pridal k tomu v rozhovore ešte závažné slová. Dejiny vyznievajú, pravdaže, neslýchane kruto a zdajú sa nám nepochopiteľné. V tej historickej hodine na Sinaji vlastne dokonáva Mojžiš Desatorom to, čo sa už stalo: tí, ktorí ho odmietli, si už sami rozvrátili život. Izraelský ľud je stále tu. To, čo sa deje, zánikom národov, je výrazom toho, že kto odpadá od Boha, ten sa vytráca nielen zo Zmluvy s Bohom, ale aj z priestoru života. Ničí sám život, a teda už vstúpil do zóny smrti. Desatoro stále platí. Volalo a volá sa dodnes Dekalóg, čiže Desat' slov, a tým sa vyjadruje závažná stručnosť tohto mravného kódexu. Naše právne predpisy sú neporovnateľne zložitejšie a zahŕňajú stovky a tisíce predpisov v občianskom a trestnom práve.

A predsa, ak bolo Desatoro Starého zákona naskrz stručné, v Novom zákone zhrnul Ježiš všetko ešte závažne stručnejšie do jedného príkazu: Milovať budeš z celého srdca Pána, svojho Boha. A v ňom budeš milovať aj svojho blížneho. V tom je celý Zákon a všetci proroci. V tom je celé Desatoro so vzťahmi k Bohu i k ľuďom. V tom je úcta, dôstojnosť, otec, matka, život a jeho ochrana, majetok, i dobré meno človeka, manželstvo, rodina i spoločnosť. V závažne stručnom prikázani lásky. Svätci to pochopili a prežívali.

Izrael dostal v priebehu čias mnohé iné podrobné zákony, ktoré stanovovali poriadok spoločenského života - vo vzťahu k chudobným, k vdovám a sirotám, k zákazu brať úroky, atď. Tieto zákony už predpokladali, že existuje spoločenská autorita, ktorá na ne dozerá a ktorá ich prestupovanie trestá.

Desatoro malo iný ráz. Nehovorilo o nijakej sociálnej situácii a o konkrétnych prípadoch vzťahov. Nehovorí o nijakej ľudskej autorite, ktorá by dozerala na zachovávanie jednotlivých príkazov a ktorá by ich prestúpenie trestala. Príkazy Desatora sú vyjadrené všeobecne a kategoricky a nezaoberajú sa detailmi a osobnosťami. Hlas, ktorý v nich zaznieva, nie je hlas spoločnosti. Hlas Desatora hovorí zvnútra. Stanovuje absolútne pravidlá života a platí pre každého človeka, nech by už patril k akémukoľvek spoločstvu ľudí - platí pre človeka. Cez Izraelitov je tento hlas určený všetkým ľuďom bez výnimky. Váhu a závažnosť mu nebudú dávať okamžité tresty spoločnosti, ako tomu bolo pri iných zákonoch. Cesta Desatora je cestou, ktorá vedie od zákonov podľa požiadaviek spoločnosti k morálke, ktorú tlmochí svedomie.

Desatoro sa začína slávnostne slovami: „Ja som Pán, tvoj Boh...“ Ak sa toto Božie „Ja“ nachádza osobne v prvých príkazoch Desatora a v posledných výslovne nevstupuje, má to svoj hlboký význam. Boh nehovorí rovnakým spôsobom, keď požaduje úctu voči sebe a voči svojmu menu, a keď zakazuje vraždu alebo krádež. V prvom prípade prikazuje a nariaďuje mocou toho, čím je On sám a čo Izrael z jeho daru spoznal. V príkaze „Nezabiješ!“ neodhaľuje už svoju totožnosť - vyjadruje príkaz akoby hlasom bez mena. Človek, ktorý tento hlas počúva, prijíma ho ako hlas druhého a zvonka, ako hlas, ktorý vyjadruje požiadavky, ktoré nestanovil sám človek, no na druhej strane súčasne počuje tento hlas v sebe samom, ako vystupuje z jeho svedomia. Požiadavky tohto príkazu mu hovoria, čím ako človek je a má byť, čím nemôže nebyť, čo nesmie robiť, čo nemôže odmietnuť, ak nechce v sebe zničiť čosi podstatné

- človeka. Príkázania nie sú výnosy vydané proti človekovi. Vyjadrujú podstatu človeka a jeho poslanie. Neodpovedajú natoľko na otázku, čo musím, ako skôr na neistotu a starosť - ako najlepšie prežiť život človeka.

Ján Chryzostom kardinál Korec „Sloboda ako dar-či záhuba?“

www.fara.sk/vistuk

Spoločenstvo pri farskom kostole Najsvätejšej Trojice
vo Vištuku